

General Instructions :

- i) *Approximately 15 minutes is allotted to read the question paper and revise the answers.*
- ii) *The question paper consists of 24 main questions.*
- iii) *Internal choice has been provided in some questions.*
- iv) *Marks allocated to every question are indicated against it.*

N.B: Check to ensure that all pages of the question paper is complete as indicated on the top left side.

SHILEM – A (Rajem Latang)

1. Teküboklen agüja alibaji junga züngang aser tasüngdangbatemji langzüang:

Ao kinji kibalembuba tasüngtet amshitsü merangba kin ka lir. Alemli nungi kanga dang asüngteta benschia aruba awashi yimya tajung kaji tim kibalembubaren ya lir. Iba ya Chungliyimti nung alidang nungi tenteter benschia aru. Lungtrok aser Chungliyimti matong dangbo Aori kibalembuba ya asüngteta mamshi. Saka asen tetsü tebu tarutsü nung sotetputeta aser moamoji mesüa lir ta angateta tim kibalembubaren tajung lateter amshia aru. Aji asü agi tanü Ao kinji tangar dang nungi balaka jakteta watir.

Aori kin kidong kasa den melembur. Yamaji kechi kidong südir süaka talitsüyim tapet kin balala den kibalembur. Iba dang tim kibalembuba ta ajar. Kin kidong balala süaka azü agi sosemba kinünger den aso asem tashi pilarang liteper. Tanü asüng yim jenti renloka aor aser yamaji kin kidonga aika razüka aoba ajanga yim balala nung kibalembutepba terara meputepi akümer. Saka Aori Chungliyimti nung lateter benschia aruba tarensen nungjibo aibelentsü madoker.

Aor rongnung tim aser metim kibong akümba indang telemsa kar yamai lir. Apetasong maketba, tashishitsü maket aser tapet taliyim kibalembuba dang Aori lembu tasong ta ajar. Tetezü pei kin kidong den masü aser azü agi sentaktepa alir tebu ka nungi jakzükertem den masü saka tim talitsüyimpur den kibalembuba. Kodang adianu aser adianu chirtem aso asem tashi jakshia moi kibalembur aji lembu masong ta jembir. Tetezü kin balala asü nung talitsüyim ama asütsü akok saka azü talangka mepila nungji tashishitsü aketer. Ano talitsüren süaka kin kin mesüra azü kar den kibalembura lenbu mazüker aser iba dang lenbu mazük ta ajar.

Kodang kibalembuba nung aibelendir atakatem ajurur aser temoatsü züknerer. Aiür asangurtemi itemi angateta kibalembutsü mamatoktsüla. Shirnoki item tesayuba nung jajar, sobaliba tesayuba kübok anidaker parnok Tsüngremi moatsütsü. Tim kibalembuba ajanga Aor sobaliba tali jungkai adokdaksür aser meraktdaksür.

Tasüngdangba:

- (a) Aori alemi nungi kanga dang asüngteta benschia aruba awashi yimya tajung kaji kechi?

- (b) Asen tetsü tebuti tim kibalembubaren tajung kechiba lateta amshia aru? 1
- (c) Tim kibalembuba tetezü kechi? 1
- (d) Kechiba yim balala nung kibalembutebpa terara meputepi akümer? 1
- (e) “Lembu tasong” tetezü shiang? 1
- (f) Shirnok dang lembu masong ajar? 1
- (g) Kibalembuba nung aibelenertemi kechi ajurur? 1
- (h) Tim kibalembuba ajanga kechi ajangzüker? 1
- (i) Itemi tetezü agüjang: 1+1=2
  - (i) Asüngteta
  - (ii) Lembu mazük

SHILEM – B (Olem)

2. Agüja aliba onük aser arlla amshia ojang 100 – 150 shi nung shiti ka züluang:

- a. Talongtsü mekümdangi amshiba ajanga lenmang lending tali ajuruba,ano lenmang ozüing shidak amshitsüba aser tetsüing ana aketba talongtsü amshirtemi korang asemtsü koda tongtimbang item indang shia osang kaket yim o zülur dangi shity ka züluang

Mesüra 6

- b. Agüja aliba onük amshia osang agütsü zülu (report writing) ka züluang: Ner school-i ayongzükbpa ‘Sobaliba Anogo’ koda amung,iba sentong nung tangar schooltem jaoka parnok koda shilem agi,iba indang ner kaket riju otsükaket nung adoktsü asoshi osang agütsüba ka züluang.

3. Agüja aliba onük aser arlla amshia ana rongnung ka ojang 50 shi nung züluang:

- a. Na club ka nung tir inyaker, iba club tenzüker küm 25 ajunger, iba asoshi sentong tajung renema lir, anungji iba sentong nung atentsü asoshi club nung züingsemdangi iba sentong nung atentsü jaokba(invitation) ka züluang.

Mesüra 4

- b. Agüja aliba onük amshia sensaksem ka züluang: Medemer ana tsüingda tatidang temer külen kechi sentongsa lir iba indang sensaksem (dialogue) ka züluang

SHILEM – C (Orrlem)

4. Agüja alibatem nungi shitak telangzüba agüjang: 5x1=5

- (a) Mungra tetezü kechi?
  - (i) Mepentet.
  - (ii) Rapasü
  - (iii) Tarutsü mapang.
  - (iv) Tensaren kar
- (b) Timsü oyim nung kechi olen alir?
  - (i) Tentsü olen
  - (ii) Achep olen
  - (iii) Septsü olen
  - (iv) Temetong olen.

- (c) Tesadang nüngja aser tesadang oti adokba olen dang kechi ajar?
(i) Timsü (ii) Mungra
(iii) Lamalem (iv) Rapasü
- (d) Taküm aliba mesüra maliba kobai maparen ka tenzüker iba dangji kechi ajar
(i) Salur (ii) Nendong
(iii) Tongnir (iv) Jilok Nendong
- (e) Tinubai pa arudar ta ashi.
(i) Tan terünem kezi (ii) Tan terünem maneni
(iii) Tao merünem maneni (iv) Tao terünem kezi
5. **Leplashi teratet züluang.** 1
6. **Oren jinutepyim terasa aser tapu kwi lir shiang?** 1+1=2
7. **Agüja aliba orentemji Ramok leni meyipang:** 1
(a) Nai pa na sempar ta bilemer asü
(b) Temjenba auoyao liaa onoki angu 1
8. **Agüja aliba orentemji Timsü leni meyipang :**
(a) Ne maparen amajok tesüdaksü. 1
(b) Onoki sensaker ishika tangbo meyari. 1
9. **Itemi kezi mungra aser mapang radanga shiang:**
(a) Rong nung(jua)aodang temulong tathar 1
(b) Tsükchiri arishidang akok tashi ajentsüla 1
(c) Tila tanur anebalutsü temela masü. 1
10. **Ao oshi agi meyipang:** 5x1=5
(a) Can I help you?
(b) He likes helping old people.
(c) I always wake up early in the morning.
(d) I don't know what happened here!
(e) Drink plenty of water.
- SHILEM - D (Otsü aser Sangro)**
11. **Agüja aliba nungi shitak telangzüba shimteta langzüang:** 5x1=5
(a) Teka agi tangshitsü akokba sobaliba dang_____ sobaliba ta ajar.
(i) Osettsüsetren (ii) kentenmenü

- (iii) Arasenba
- (iv) Kenozülu
- (b) Anembongji _____ dang ajar.
  - (i) kisü jensü
  - (ii) Benjungbentsü
  - (iii) Awashi
  - (iv) Meshiteta
- (c) Külemi alu lepokba dang _____ ajar.
  - (i) Alu apiba
  - (ii) Pok
  - (iii) Tsükbenba
  - (iv) Tsükma lenpi
- (d) O Longterok na Ao lipok _____ kü soyim.
  - (i) Chungliyimti
  - (ii) Ao yim semer
  - (iii) Chungli Mongsen
  - (iv) Taso yimkong
- (e) Pa temeshi Lai kü _____ chiyungtsü.
  - (i) Tanela
  - (ii) Taküm
  - (iii) Tamang
  - (iv) Akümüli

Item tasüngdangbatem ojang 20 – 25 tashi nung 6 shimtetta langzüang: 6x2=12

- 12. Tejen putu nung Aor sobaliba kechi liasü? .
- 13. Adianu o adianu tsüngda nung komala awashi maparen inyaktsüla.?
- 14. Kima aser yimdong tetezü ratetjang?
- 15. Chachawainer shirnok dang ajar?
- 16. “Ayatai” sangro ya koba tatalokba nüngtem nung zülu?
- 17. Lisem manung shibai kechi zülu?
- 18. Yimjung tetezü kechi?

Item tasüngdangbatem ojang 40 – 50 tashi nung 2 shimtetta langzüang: 2x4=8

- 19. Alu wadang nung amshiba awashi tajungtemji kechisa?
- 20. Shiruru aser ozüsangnu kümzüka ayutsü tasa kar shiang?
- 21. “Kaket shisatsü tera dang metetbaji
Maksü tulu lir, ni asoshi lendong lir”
  - i) Iba oren ya koba sangro nungi? (1)
  - ii) Shibai zülu? (1)
  - iii) Kechiba kaket shisatsü tera dang metetbaji lendong? (2)

Item tasüngdangbatem ojang 60 – 90 tashi nung langzüang: 3x5=15

- 22.a. Tzü wazüka aser merüka ayutsü tasa pungu (5) shiang.

Mesüra

b. Talongtsü anishir ka teinyakysü mapa pungu (5) shiang.

23. *'Sariwar wabong walunirtem, sarir saku penyurtem
Ani belem mesükshi-i dang oji oji ta aodang,
Anülu memeteter'*.

- i) Kechi sangro nungi? (1)
- ii) Sangro mejemer shiba? (1)
- iii) Iba tekong jagi kechi ashir rasaa züluang. (3)

24.a) *"Meyimlaba tensa züngia ozü yimti amaktsü ajaklen achi amen.
Changa laza tar tasen mapang Aonglar shidi benertem rishikangshi"*.

- i) Kechi sangro nungi? (1)
- ii) Sangro zülur shiba? (1)
- iii) Iba tekong ya tatsü agi ratetjang. (3)

Mesüra

b) *"Aor lipok yimli putipuyang akaba kin.
Yimli nung Lipo Impur,
Yimten nung ochishir yimsüsür.
Linük nung tetemjen tamaren senso"*.

- i) Kechi sangro nungi? (1)
- ii) Sangro zülur shiba? (1)
- iii) Iba tekong ya tatsü agi ratetjang (3)

*****